

ДОСЛІДЖЕННЯ ГАЛУЗЕВИХ РИНКІВ УКРАЇНИ В РОЗРІЗІ ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО РИНКУ

О.А. Лисенко, канд. фіз.-мат. наук
Національний університет харчових технологій

Дослідження функціонування економіки України в умовах ринкових відносин передбачає, в першу чергу, аналіз структури народного господарства як сукупності ринків. Існує багато видів класифікації ринків: за об'єктом призначення, що дає уявлення про сукупність виробничих відносин усієї економічної системи, її взаємозалежність і пропорції; з погляду мікроекономіки, тобто окремих споживачів, що задовольняють потребу саме в цьому товарі; на мезорівні, тобто визначення результативності функціонування ринкових структур або галузевих ринків з точки зору їх прибутковості та впливу на інші сфери економіки, а також впливу на конкурентоспроможність економіки тощо [1].

Для вітчизняного ринку найбільш доцільним з точки зору Антимонопольного комітету України є комплексний погляд на ринки, що включає в себе аналіз структури ринку, його учасників, цінових трендів, наявності бар'єрів для конкуренції, а також оцінка державного регулювання ринку, співпрацю з органами влади щодо ефективності такого регулювання, попередження та припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції [2, с. 116].

В умовах забезпечення продовольчої безпеки України є актуальним постійний моніторинг показників ринків основних продуктів харчування, які мають чітко виражену структуру на споживчому ринку України.

Ринок хліба та хлібобулочних виробів має стабільний попит на продукцію, проте визначення товарних меж даного ринку є достатньо складним унаслідок великої кількості артикулів виробництва визначеного товару. Основним бар'єром входу на ринок є значні інвестиції на відкриття бізнесу при його низькій рентабельності. Крім цього, дана галузь постійно регулюється державою з метою створення умов для задоволення споживчих потреб широких верств населення. Також ринок має значну тіньову частину, що не підпадає під державний статистичний облік.

Дослідження такого важливого для України ринку м'яса птиці як однієї із складових експорту, а також одного із найбільш доступних продуктів споживання на внутрішнього ринку для населення є актуальним внаслідок збільшення обсягу експорту та зростання попиту на даний товар в умовах зменшення виробництва і зростання цін на м'ясо свинини або яловичину, який неможливо забезпечити в короткостроковій перспективі.

На ринку соняшникової олії існує залежність збалансованості внутрішнього попиту та пропозиції від світової ринкової кон'юнктури внаслідок експортоорієнтовності ринку. Крім цього, оскільки ринок має достатньо виражений олігопольний характер (два суб'єкти народного господарювання контролюють понад 50% виробництва), тому ринок

знаходиться постійно в центрі увазі Антимонопольного комітету України і підпадає під державне регулювання.

Структура ринку цукру в Україні є також наближеною до олігополії, але конкурентною. Як і на ринку хліба, найбільш вагомим бар'єром входу на ринок цукру для нового учасника є створення інфраструктури для здійснення діяльності з виробництва цукру. Крім цього, на ринку відбувається постійне скорочення кількості цукрових заводів, що пов'язане з невисокою рентабельністю виробництва та зношеністю обладнання. Також український ринок цукру залежить від волатильності світового ринку [3, с. 115]

Таким чином, аналіз деяких галузевих ринків України показав, що ринки є достатньо конкурентними з ознаками олігополії, які постійно розвиваються, мають високу залежність від споживчого попиту та рівня світових цін. В умовах забезпечення національної продовольчої безпеки України на даних ринках Антимонопольний комітет України проводить постійний моніторинг основних показників з метою впливу на основних учасників ринків.

Література:

1. Ігнатюк А. І. Структура галузевих ринків України / А. І. Ігнатюк // Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського. – Джерело : // <http://www.stattionline.org.ua/ekonom/60/8206-struktura-galuzevix-rinkiv-ukra%D1%97ni.html>

2. Звіт антимонопольного комітету України за 2017 рік : затверджено Розпорядженням Антимонопольного комітету України від 28.02.2018 № 5–рп // <http://www.amc.gov.ua/amku/control/main/uk/publish/article/140488>

3. Звіт антимонопольного комітету України за 2016 рік : затверджено Розпорядженням Антимонопольного комітету України від 14.03.2017 № 2–рп // <http://www.amc.gov.ua/amku/doccatalog/document?id=133712&schema=main>.